

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

« طرح تعلیم کاربردی صرف و نحو »

✎ امام صادق (علیه السلام) می فرمایند:

(تَعَلَّمُوا الْعَرَبِيَّةَ فَإِنَّهَا كَلَامُ اللَّهِ الَّذِي تَكَلَّمُ بِهِ خَلْقَهُ) الخصال: ۱/۲۵۸

زبان عربی را بیاموزید، زیرا خداوند با این زبان با خلقش سخن گفته است!

متأسفانه آموزش زبان عربی در مقاطع آموزش و پرورش با موفقیت خوبی همراه نیست و این سبب شده است تا به جایگاه خود قرآن در میان نوجوانان و جوانان لطمه بخورد. اینجانب با ممارست سی ساله ای که در آموزش ادبیات عرب داشته ام و خداوند متعال تجارب خوبی را در رابطه با نحوه آموزش صرف و نحو ارزانی ام داشته است به دوستان پیشنهادی دارم و آن این که **در این تایپیک گام بگام آموزش زبان عربی را پیش ببریم!**

<http://www.askdin.com/thread21407.html>

گمانم عزیزانی هستند که طرح مباحث صرف و نحو را مفید دانسته و تصور می کنند می تواند گام مفیدی در جهت آشنایی دانشجویان این سایت عزیز با زبان قرآن و حدیث باشد. برای موفقیت این طرح لازم است دانشجویان محترمی که می خواهند در این طرح شرکت کنند، شروط ذیل را بپذیرند:

اولاً: دانشجویان عزیز باید همه ذهن خود را خالی از مطالب صرفی و نحوی کنند که احیاناً از مدرسه و یا از دیگر جاها در ذهنشان مانده است. بر این اساس هیچ وقت نپرسند که این سخن شما با سخن فلان کتاب نمی سازد. باید به مدرس این دروس اعتماد کنید!

ثانیاً: هیچ کاربری خود را بی نیاز از انجام تمرینهایی که از پس هر درس داده می شود نداند. همانطور که ذهن خود را خالی از معلومات متفرقه صرفی و نحوی می کنید، خود را تازه کاری بدانید که نیازمند شروع صحیح برای آموختن زبانی پیچیده است! لذا دوباره درخواست می کنم همه تمرینها را بخوبی مورد بررسی قرار دهید. انتخاب تمرینها به صورت چند منظوره آماده شده است لذا از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

ثالثاً: در حل تمرینها از هیچ کس کمک گرفته نشود همچنین در پاسخ دادن به سؤالات امتحانی.

این شرایط هرچند بصورت اخلاقی مطرح می شود و جایگاه قانونی ندارد ولی بالاخره من حقی را به گردن دانشجویان محترم پیدا می کنم و تنها در صورتی از این حق خود می گذرم که به شروط گفته شده پایبند باشند.

با تشکر

سید علی روح بخش

خوانندگان عزیز در صورت داشتن هرگونه انتقاد و پیشنهاد درباره جزوه لطفاً با

پست الکترونیکی زیر ارتباط برقرار کنید.

Sadegh.Hejazi@hotmail.com

همچنین هرگونه سوال در زمینه درس های ارائه شده در تایپیک زیر مطرح بفرمایید.

<http://www.askdin.com/group72.html>

برای سلامتی و تعجیل در فرج آقا امام زمان، شادی روح گذشتگان و سلامتی خودتون، استاد روح بخش

و همه ی دست اندرکاران زحمتکش سایت www.askdin.com سه صلوات بفرستین.

سلام علیکم

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

علم صرف به ما یاد می دهد تا چگونه کلمه ای را با تغییراتی اندکی به کلمه دیگر تبدیل نموده و معنایی جدیدی را از آن بفهمیم. مثل صرافهای که ارز کشوری را تبدیل به ارز کشور دیگر می کنند در نتیجه ارز بدست آمده دارای ارزشی متفاوت می شود.

زبان عربی بخاطر مباحث گسترده ای که در موضوع اشتقاق دارد، می تواند از ماده ای تا هزار کلمه را بسازد و حال آن که این میزان در زبان فارسی حداکثر به شصت کلمه می رسد. زمانی شما در علم صرف تسلط پیدا می کنید که هم بتوانید در کلمه ای تغییرات ایجاد کنید و هم بتوانید به تغییرات ایجاد شده در آن پی ببرید. مثلاً:

« ازدواج » از ماده « زوج » است. « دال » از کجا آمده است؟

« اضطراب » از ماده « ضرب » است، « طاء » از کجا آمده است؟

« قی » در « قنا عذاب النار » به معنای « نگه دار! » از ماده « وقی » است، باقی حروف او کجا رفته اند؟

« تقوی » نیز از ماده « وقی » است. « تاء » به چه منظور آمده است؟

حروف اصلی « تمرکز » چیست؟

« قَرَنَ » در « قَرْنٌ فِي بُيُوتِكُنَّ احزاب: ۳۳ » در قرآن به چه معناست؟ ابتداء باید حروف اصلی اش را تشخیص داد. حروف اصلی آن « وقر » است. « قَرَنَ » فعل امر صیغه ششم است. چگونه این کلمه ساخته شده است؟ واو « قَرَنَ » چرا حذف شده است؟

ماده اصلی « تترا » در آیه « ثُمَّ أَرْسَلْنَا رَسُولَنَا تُتْرًا مُؤْمِنُونَ: ۴۴ » چیست؟ و حروفی که بر ماده اصلی آن اضافه شده است چه معنای بیشتری را بر آن افزوده است؟

« عَذَبَ » یعنی گوارا! « عذاب » یعنی رنج دادن! آیا با آمدن « الف » معنای ریشه آن عکس شده است؟ چطور؟ و...

همه این مسائل و هزاران هزار مانند آن را باید در علم صرف بیاموزیم.

دو نکته:

نکته اول: شاید الان از بعضی اساتید ادبیات عرب بپرسید « تترا » چه کلمه ای است، نتوانند سریع پاسخ شما را بگویند. ولی آنها می توانند با کمی تحقیق به پاسخ صحیح برسند ولی کسی که علم صرف را نمی داند، نمی داند

باید چگونه در این باره تحقیق کند. لذا دانش صرف لزوماً به معنای تسلط کامل به همه زیر و بم همه کلمات عربی نیست بلکه دانش صرف، توانایی لازم را برای تحقیق جهت فهم درست هر واژه عربی به ما می دهد. مثل ملکه اجتهاد برای یک مجتهد، که قدرت تحقیق در مسائل پیچیده فقهی را به او دهد هر چند بالفعل نتواند پاسخ فلان مسئله شرعی را ارائه کند.

علم صرف در کنار آشنایی با معنای مواد واژگان عربی، می تواند شما را در فهم سریع بیش از ۸۰ درصد کلمات عربی کمک کند. ما بقی کلمات را نیز می توانید با اندکی تأمل و بعضاً با تحقیق پی به معنایشان ببرید.

نکته دیگر این که ما تا ورزیدگی کامل در علم صرف هیچ سخنی از علم نحو نخواهیم گفت. حتی این علم را تعریف ساده ای هم نمی کنیم. باید فضای ذهنی خود را تنها و تنها متمرکز در مباحث مربوط به علم صرف کنید.

علم صرف تنها به شاسنامه هر کلمه ای می پردازد و این که این کلمه دارای چه عقبه ای است. دیگر کار ندارد که چه نسبتی بین این کلمه با دیگر کلمات در یک جمله است. ما هم در بررسی مسائل علم صرف هیچ کاری با مسائل علم نحو نداریم. از موضوعات مشترک صرفی و نحوی مثل بحث مبنیات نیز به نفع علم نحو می گذریم و آنها را ان شاء در علم نحو مطرح می کنیم.

تمرین ۱

شما وقتی قرآن تلاوت می کنید، بعضی از کلمات معنایی را در ذهن شما هر چند ناقص نقش می اندازند ولی از بعضی کلمات هر چند هم به ترجمه آیات مراجعه کنید، هیچ سر در نمی آورید. ۳۰ کلمه از این نوع کلمات را بنویسید. برای دوستانی که یافتن این چنین کلماتی سخت است، میزان کار را سه ساعت تلاوت قرار دهند. بعد از اتمام سه ساعت به هر میزان کلمات که دست یافته اید می توانید بسنده کنید.

توجه داشته باشید که لازم نیست تمریناتی را که انجام می دهید حتماً به رؤیت من برسانید. اگر این کار لازم باشد من به اطلاع شما خواهم داد.

حل تمرین یک را به رؤیت من برسانید. بیشتر سعی کنید در همین تاپیک آن را درج کنید و الا برای من ارسال کنید!

دوستانی که بعداً به ما ملحق می شوند ضمن مطالعه شروط شرکت در این طرح، دروس را به نوبت مورد پی گیری قرار داده و تمرینات را بدرستی انجام دهند.